

Acció CIUTADANA

SETMANARI REPUBLICÀ FEDERAL

Olot, 29 Març 1930. — Subscripció 5 ptes. l'Any. Número solt 10 cts. — Redacció i Administració, Concentració Republicana — Any I. — Núm. V

Inhibició perillosa

RESULTA ésser, avui, d'una argumentació insuficient, la sostinguda pretensió de diversos sectors obreristes, d'inhibir-se en absolut de l'acció política.

Com a conseqüència determinant d'aquest perjudici pot esmentar-se el seu actual estat de coses; doncs, la causa culpable de que subsisteixin encara classes antidemòcrates, deriva del no haver afrontat al seu desenrotllament un programa que condensés els principals punts dels Drets de l'Home.

Evidentment que aquestes conclusions provenen d'un determinat concepte d'intervenció, però hem de tenir en compte que per la realització d'un ideal són solament possibles tres camins: comprensió, evolució i revolució.

Els de comprensió i evolució semblarien els més possibles o els més d'acord amb l'essencialitat humana, però és natural que si nosaltres descuidem el fet d'apostolar activament i accionadament per la implantació de les formes plàstiques de la idea, retardarem d'una manera considerable, la solució del problema; aleshores, és evident que les idees no vulguin ésser compreses fins al cas inevitable d'un determini radical.

Si aquest radicalisme enclogués la solució definitiva, hauriem de treballar per la seva realització, però precisa, volent que les finalitats siguin d'un aspecte estable, una preparació prèvia, que ens pot donar la popularització dels mitjans educatius, i que no és pas possible d'aconseguir si continuem no interessant-nos per els governs del poble.

Essencialment tots coincidim amb la idea d'humanitzar-nos; podrem, si voleu, cercar la seva realització per uns viarans ben diversos, i si aquesta diferenciació de procediment no ens permet d'oposar-nos, en la lluita per l'acció, als qui per sistema o conveniències, obstrueixen el camí de la consciència progressiva, i si ens abstenim de contribuir per la victòria dels representants lliberals, donarem amb la nostra inhibició una empenta molt considerable per l'entronització de la idea, absurda i inhumanament mantinguda.

De les idees sols resten a través dels segles i evolucions, el que hagin tingut d'aprofitable per l'humanitat.

A. DOT-ARXÉ

El Problema Social

El Govern dictatorial es trobà plantejat un problema social agudíssim, motivat per causes reals i no per ficcions; per a solucionar-lo no trobà procediment millor que el garrot, i a fe que el feu servir sense compliments, però... el problema seguia, amagat sí, però més greu que mai; aleshores acudí a un remei «comprensiu», els comitès paritaris; però, què éren els comitès paritaris tal com els entenien Primo de Rivera, Anido i Aunós? En primer lloc, una menjadora esplèndida per a col·locar-hi tots els amics que ho necessitaven i que aixís passaven a ésser funcionaris amb sous grossos i de bon guanyar; en segon lloc, la consagració de l'incapacitat que, en forma de presidents i secretaris ignorants, era la que havia de resoldre tots els greus problemes que es plantejessin; tercerament, l'assegurança de l'arbitrarietat governamental amb l'obligació de sotmetre's els obrers a les decisions dels comitès sense tenir dret de vaga; ja sabem que la meitat dels vocals dels comitès éren obrers i l'altra meitat patrons i que, per

tant, el vot decisiu era el del president, funcionari fidel del Govern i moltíssimes vegades desconexedor de la matèria tractada.

Ara el Govern nou, amb molt d'encert, vol revisar tota l'organització paritària. Cal que tingui presents totes les grans errors assenyalades i, principalment, que els comitès han d'ésser un element de conciliació en les lluites socials, però no han d'arrabassar als obrers el legítim dret a la vaga.

Però que pensi tothom que la qüestió social no s'arregla només amb comitès paritaris i Guàrdia Civil; que cal una transformació molt profunda de la societat perquè aquest problema tan viu trobi una solució passadora, que a l'obrer li cal justícia i que aquesta només pot venir amb l'estudi profund i comprensiu del seu problema. I si això no vé, ben inútils seran els remeis secundaris.

ANDREU CARRERES

Electricitat Mèdica Cures per diatèrmi, sol d'altura, etc.—Raigs X.
GASSIOT Plaça de l'Estel (Pla de Llacs) entrada per l'avinguda Paluzie.

Tot bandejament d'un idioma, quan signifiqui imposició d'un altre, porta a resultats contraproductius. Provoca una reacció contra aquella llengua, en tant que «s'imposa».

Menéndez Pidal

(Director de l'Acadèmia Espanyola)

Gent Seràfica

Pocs de vosaltres, segurament—per no dir cap—sereu els que no us haureu compenetrat amb alguna de les frases del genial català de cor, el mestre Guimerà. Molts de vosaltres recordareu aquelles paraules crues, però d'una cruesa admirable, escrites en una de les seves grans obres, «Mar i Cel»:

«Vull veure al vanitós com s'estarrufa;
un gall sense esperons i sense cresta!
Sempre parlant d'honor i sempre als llavis
posant-se un Déu que a cada instant trepitgen.»

Guimerà va posar aquestes paraules als llavis de *Said*—personatge creat per ell, home pirata, ferèsteg, infidel, però amb un fons d'ànima blanca, ingènua, bona i pura com la d'un infant—que varies vegades hauria volgut fer-les meves, per a tirar-les al rostre de més de quatre, diem-ne persones, que pul·lulen arreu de casa nostra amb un aire beatífic i celestial; gent que s'esgarripen a la primera ventada purificadora, per por que la tramuntana no els deixi en descobert el seu interior, més negre encara que la indumentària personal de molts d'ells.

I creieu que no són exagerades aquestes paraules, cruentes de debó, però que reflexen amb tota claretat fins a l'últim grau d'hipocresia i de maldat a que arriba a voltes la criatura humana, i prova convincent de que no sobrepuja el qualificatiu a l'acció, la tindreu si se'm permet abans fer una mica d'història.

Tots vosaltres compendreu a qui em refereixo: són gent de casa, que conviuen entre nosaltres. Temps enrera, varen fundar un periòdic; encara era llunyana la data d'implantar-se el flagell de la dictadura; varen balejar-lo amb un nom indigne per al fi que es proposaven, un nom robat d'una de les obres capdals d'un català exemplar, un nom enaltidor de tota espiritualitat nostrada, quan el seu fi no era i no és encara altre que batallar contra tota cosa que tingui el més petit caire o sentor de catalanitat. En mig d'articles i ressenyes d'una amor divina, de doctrina pietosa, veieu una campanya d'insults, arribant fins a l'extrem de fer mofa de defectes físics, portats, segurament, per la seva pietat tant ben entesa. Dos il·lustres i plorats compatriotes nostres, glòria de Catalunya, tingueren de suportar la burla indigna per part d'aquesta gent, pel sol fet de discrepar de la seva doctrina inquisitorial, portaveu del servilisme més baix.

Vingué després la dictadura, i aquesta gent d'*ordre*, que no planyen per a imposar-lo ni la força bruta ni la sang innocent, cuirà a adherir-se al cop d'espasa que els guardava les espalles, aprofitant-se'n impunement pels seus atacs immobles i caciquils, alegrant-se de les brutalitats que sobre nostre pesaven, alegant com a única raó que si s'empresonava i s'exiliava gent, pel sol fet d'ostentar ennoblidors ideals, era senyal que algú mancament havien comès, no deixant per això de seguir empunyant el seu penó seràfic, de perfums celestials i pietat excelsa, segurament per a acabar de donar més relleu a les paraules que Guimerà posà als llavis de *Said* i que tant bé enclouen el seu programa:

«L'odi unit al perdó, l'anyell al tigre,
el punyal i la creu tot d'una peça...»

JOAN AUBERT

SAVÓ CHIMBO: Es el més econòmic, i per tant el que vol tothom.

El cas del Centre Autonomista de Dependents

Si haguéssim d'escollir entre els atropells i les arbitriarietats més injustament abusives que s'han comès durant l'imperi de la força bruta, una de les que més aviat ens vé a la memòria i que de cap manera pot quedar en la impunitat, és l'afrontós assalt que els elements més indesitjables amb que compta la ciutat comtal, cometeren i segueixen cometent, amb la usurpació de drets en una de les entitats més importants de Catalunya.

Encara no sabem que la Cambra de la Propietat, creada segurament per a impedir que una propietat legalment adquirida passés d'unes mans a unes altres, sense la conformitat i amb la protesta del vertader propietari, hagi pres part en aquest vergonyós afer, que omplena d'ignomínia als que tingueren la despreocupació d'acceptar uns càrrecs il·legals i que, passant per la més elemental dignitat, s'instal·laren a la casa dels altres, amb la mateixa tranquil·litat que els assaltadors de camins, despullaven i robaven a les seves víctimes.

L'obra del Centre de Dependents, feta amb l'esforç constant d'uns abnegats que ajudaven en tots els aspectes de la vida a la perfecció i al benestar de la classe, havia arribat a un estat de maduritat tant satisfactori, que era l'admiració de totes les persones que la coneixien. Era una obra de llargs anys, que constituïa la verdadera casa pairal on s'eixoplugaven milers d'alumnes de totes les assignatures; era com una Universitat feta del poble i per al poble, on hi cabia tothom agermanat i on tothom s'hi trobava bé. Els problemes culturals hi eren atesos amplemment, alternats amb festivals, amb divertiments, amb esports i amb una ben organitzada mutualitat. Mai es va desdenyar la formació del pensament i, com a cosa indispensable, també hi funcionava la seva secció política. Això darrer fou el crim que motivà que el govern encarregués als pistolers de suplir, amb una barra fenomenal, als que digníssimament ocupaven la Junta Directiva, per voluntat dels socis.

Pensar per compte propi, ha estat pecat per un quant temps a Espanya, i els homes que ocupaven el poder, tenien dret a imposar la seva llibèrrima voluntat a tots els súbdits.

Què s'espera a donar el cop d'escombra definitiu a aquests homes llogats que ocupen aquells càrrecs? Es que serà necessari anar per totes les capitals europees a dir que a Espanya el Directori abolí el dret de propietat? Podrem anar per la força bruta a instal·larnos a la casa dels altres quan ens dongui la gana?

Comentari

El diàleg de les lletres

Catalunya, per mitjà dels seus homes intel·lectuals, dels cultivadors literaris del seu idioma, avui força alliberat de l'injust captiveri a que el sotmeté el govern de la Dictadura, homenatjà, el prop-passat diumenge, als intel·lectuals castellans, qui saberen allargar-nos ben cordialment les mans, ajuntant-les a les nostres, en la sentida, encara que silenciosa, protesta que es forjà en els cors de tots els catalans, durant aquell període de submissió forçosa. D'aquest bescanvi de cordialitat entre els intel·lectuals d'ambdós pobles, no n'havem pas d'esperar una prompte solució al nostre problema pairal, puix això seria una ben pueril manera de pensar, però, quin dubte hi ha que poden coadjuvar a encarrilar el nostre plet per el bon camí de la comprensió, que sempre ha mancat als governants espanyols?

El problema català és un veritable problema d'espiritualitat. Té l'adhesió de tots els intel·lectuals de Catalunya; ells han modelat l'ànima catalana, donant-li la intensa vida de que avui

frueix; ells són els qui, a través del temps, no han permès que s'adormís l'esperit d'un poble; han recreat gairebé el seu verb; han sembrat la llavor patriòtica que amb tanta ufana floreix en els cors de tots els bons catalans, en resum, la seva intel·ligent i patriòtica actuació ha fet guanyar a Catalunya el respecte i admiració de tots aquells homes, germans nostres, de l'altra banda de l'Ebre, que no porten, encara, enganxades al seu cor i al seu pensament, les idees absolutistes d'un Felip V. Per què, doncs, no havem de creure que els intel·lectuals castellans, si així ho desitgen, no puguin, amb llur activitat intel·lectual, portar els polítics d'Espanya cap a una actuació governamental més generosa, assenyada i alhora patriòtica, donant la solució oportuna i justa a una qüestió política que sempre ha gravitat intensament sobre la vida d'Espanya? Nosaltres, que creiem que totes les evolucions i revolucions han estat preparades per els pensaments dels seus homes intel·lectuals, els quals sempre han estat els precursors de tots els més grans esdeveniments històrics, no podem amagar la joia que sentim per aquesta mena d'actes de confraternitat entre els representants de l'espiritualitat de dos pobles que cerquen la manera de coordinar el seu pensament envers una pacífica solució d'aquest problema de llibertat i justícia que fa patir tant a Catalunya. Per això tenim esperances en l'eficàcia de la labor que poden fer els intel·lectuals del rest d'Espanya per a resoldre, com cal, el problema de Catalunya; nosaltres creiem que la seva veu autoritzada és la més digna per a parlar d'aquesta qüestió als qui podrien fer més oposició a la nostra justa demanda.

Catalunya, si amb el seu ajut, pot obtenir la llibertat que necessita per a esdevenir un poble exemplar, com ella somnia, en servarà dels intel·lectuals castellans, que suara ens han honorat acceptant la nostra invitació, un record inesborrable i els hi deurà etern agraïment.

DEMÓFIL

Les Arts

Divagacions

«Demòfil», en un bell article publicat a ACCIO CIUTADANA, comentant la trista paròdia del nostre Grup Escolar, diu: «Serà una mostra més del poc gust artístic de que ja té fama la nostra ciutat». Desgraciadament, quan es parla d'Olot, és necessari subrrallar sovint el poc seny que hi ha hagut en les suposades millores urbanes, portades a cap durant el règim dictatorial, per uns senyors que, atacats per la malaltia de les millores, malaltia aleshores general a Catalunya, volgueren justificar el seu càrrec dubtós, embellint la nostra ciutat. Els resultats, tenint en compte que els plans de l'arquitecte eren modificats fàcilment, tenien d'ésser forçosament desastrosos.

No em sembla ara necessari demostrar a ningú, i d'aquesta manera guanyarem espai, fins on arriba la carrincloneria de les millores urbanes, empreses durant aquell temps; és a l'alcanc de tothom el determinar-les d'un mal gust extraordinari. No hauria estat més necessari, per exemple, en nom de la higiene, cuidar un poc més l'edifici anomenat *Hospici*, vergonya constant dels olotins, en lloc de construir un parc trenca-closques, treient la perspectiva d'un dels espais més bells de la ciutat? No hauria estat de més profit que aquelles pessetes, llençades miserablement, haguessin estat empleades per a millores tant necessàries com són l'Escola de Belles Arts i el Museu? El nostre Museu és deixat en un abandó absolut, trista decoració de casa de drapaire un poc ordenat, en un local reduït, com si en l'esmentat edifici no hi hagués lloc suficient.

En canvi, a «La Caritat» no li han escatimat les millores, donant-li amples espais, pertanyents fins ara a l'«Escola de Belles Arts». És lamentable i esverador que la caritat empenyi a la cultura i per altra part és incomprendible aquesta afició a fer pobres, i consti que la caritat és digne de tots els respectes, però seria necessari que aquesta gent es recordés que com més cultura tingui el poble, menys necessària serà la caritat.

Als ajuntaments de la dictadura no els varen preocupar gaire aquestes coses. La dèria de construir, perquè es vegés que feien quelcom, els va absorbir sempre; en canvi, renovar allò que és de primera necessitat, com són les coses culturals, no els va preocupar mai. Varen saber, solament, com diu l'amic «Demòfil», augmentar el mal gust de que ja té fama el nostre poble.

Imagineu-se, senyors, que, durant aquell temps, era un sastre l'encarregat d'obres públiques de la nostra malmesa ciutat.

JOSEP PUJOL

Vària

EL PRINCIPI D'AUTORITAT

Ens diuen que dissabte passat el P. Ermengol de Sarrià, professor de Filosofia del Convent de P. P. Caputxins d'aquesta ciutat, donà una conferència desenrotllant aquest tema tan suggestiu, amb molta desinvoltura i competència, essent justament aplaudit. Com és natural, tractà el tema des del punt de vista catòlic, comparant-ho amb el «Contracte Social» de Rousseau, i encara que no tractem de fer-ne cap crítica (no és el lloc adequat aquesta secció), ens interessa recollir l'afirmació d'aquest caputxi, que digué, segons sembla, «que la majoria es podia escollir l'autoritat, així com la forma de govern», ço és, que no representa cap impediment per una consciència catòlica el propugnar per una idea republicana, que no és res més que una forma de govern com qualsevol altre.

El President del Centre, aprofità l'ocasió de donar les gràcies al conferenciant per fer una declaració política, com ho és blasmar «els estralls que arreu del món fa el lliberalisme». En primer lloc cal recordar que és la mateixa societat que considerà una cosa política la demanda de l'amnistia i s'hi adherí després d'una reunió de junta. Per el que es veu, declarar-se partidari de l'absolutisme o de la dictadura no és fer política. Creiem que el mal és precisament en que no és el lliberalisme que fa estralls, perquè si fos així no ens queixariem de 6 anys, 4 mesos i 13 dies de dictadura, de la que nosaltres no n'hem rebut cap favor. Parla ben eloqüentment a favor de la causa lliberal i democràtica el cas d'Anglaterra (país lliberal per excel·lència) on el principi de l'autoritat està arrelat com mai no ho fou ací durant la dictadura.

Cal remarcar que no tothom, per sòrt, interpretà de la mateixa manera la interessant dissertació del P. Ermengol, per emprar el mateix qualificatiu (sempre segons referències, ja que no hi fórem convidats) del President del «Centre Catòlic», en el seu discurs de gràcies, quasi tan llarg com la dissertació.

COMPENSIÓ

Els escriptors de les llengües catalana i castellana confraternitzaren a principis de setmana amb uns actes d'homenatge a aquests darrers, i d'agraïment per la manera cívica i estimable amb que es portaren en temps de Dictadura, quan Primo de Rivera es complavia ultratjant la nostra manera d'ésser.

La seva actitud de comprensió i el seu reconeixement de les nostres coses, contrasta amb els judicis, ben improcedents, donat el seu idealisme, de Miquel d'Unamuno, amb el que atany al nostre problema i a la nostra llengua.

Amb els primers, ens sembla possible una convivència cordial dintre una República Federal, i per tant, de reconeixement de drets; amb aquest últim, que ens sobta amb unes manifestacions ben contradictòries, no veiem manera de coincidir, i per tant, s'accentua la separació espiritual.

Cinema, Teatre i Música

A la Quaresma, que el plé és assegurat, generalment els programes dels nostres cines són dels que deixen pell morta. Amb tot i això, el diumenge passat poguérem admirar amb «Serenata», d'Adolf Menjou, una bona pel·lícula, no però a proporció del preu que es pagà l'entrada.

El prop-passat diumenge, la secció d'aficionats del Centre Obrer posà en escena, en el seu Saló-Teatre, el drama en tres actes «L'Embruixada». Una obra força dolenta, amb quina interpretació tots hi posaren un màxim de bona voluntat i esforç, arribant en algunes escenes a donar una nota encertada de dramicitat. El conjunt, però, es veia que estava mancat d'assaigs, quedant poc arrodonides les accions mogudes. El segon acte i final del primer fou la part millor de la vetlla. Anoto apart l'actuació del senyor Borell, quin treball, si prescindís de certs amaneraments, hauria estat inimitable, i a la senyoreta P. Martí, que amb tot i que no estava adaptada en el paper, o millor dit, no interpretava exactament el personatge, pot, amb estudi, sortir-se airosa en el seu comès com aficionada.

Nostra enhorabona a tots, ja que la tasca empresa pels bons amics del Centre, és del tot lloable.

Banc de Catalunya

Sucursal d'OLOT

Sant Rafel, 24

Compra i Venda de Valors = Descompte de Cupons = Canvis de monedes = Girs i Lletres de Crèdit per Espanya i Extranjer = Negociació de Lletres = Suscripcions a Emprèstits = Comptes corrents en Mòneda nacional i estrangera = Valors en Custòdia = Prèstecs en garantia de Valors, etc.

Caixa d'Estalvis

En llibretes fins a 10.000 pessetes

Interessos al 4 per cent anyal

Negociem els cupons venciment 1.er d'Abril pròxim

Cafè Esport

Tots els dies festius, d'onze a una del matí, es donarà un Concert-Vermouth a càrrec del

Trio Casanovas

integrat per *MARCEL RIBAS*, Piano;
FRANCESC CASANOVAS, Violí;
ALFRED BLANCO, Violoncel

Esteve Molas

Clivillers, 21. - Olot

MÚSICA - JUGUETS - FOTOGRAFIA

Tota classe d'utensilis de RADIO
i els mai igualats discos i aparells

**La Voz de su Amo
y REGAL (Columbia)**

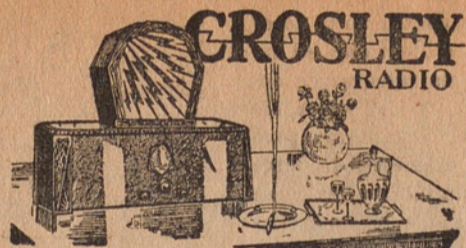
ÚNIC I EXCLUSIU A OLOT

Material Fotogràfic

Discos i fonos :—:

:—: Gran assortit

RADIO CROSLEY

Casa SERRADELL

Sant Rafel, 22. - OLOT

TREBALLS DE LABORATORI

Banc Comercial de Barcelona

Sucursal d'OLOT: St. Rafel, 4. - Telèfon, 22

Realitza operacions de compra-venda
de tota classe de valors de contractació
corrent

Cambra acuiraçada

Dipòsits de Valors

Fàbrica de Corretges Andreu Serrano

LA GARRIGA (Barcelona) - Telèfon, 39

Sucursal a OLOT (Girona): Valls Nous, 18. - Telèfon, 20

Les corretges i demés productes marca "VARRIOR" signifiquen garantia de qualitat. Preus sense competència

Unions per a corretges, tiretes, tiratacos, tacos

Gran Stok de politxes de fusta a preus inverossímils

Accessoris en general per a la industria. Important stok de ganxos llegítims CLIPER

OLIS I GRASSES MINERALS

Xampany RIGOL

Es el preferit per
la gent de bon paladar

Representant a Olot i Comarca:

J. Rigau Mitjà

Valls Nous, 18. - Olot